

IOANNIS C. TARNANIDIS, *The Slavonic Manuscripts Discovered in 1975 at St Catherine's Monastery on Mount Sinai*. Thessaloniki 1988, 363 str.

Ovaj je Katalog prava senzacija u staroslavenskoj filologiji našega stoljeća. To je prvi konkretan izvještaj o otkriću (1975. god.) staroslavenskih i crkvenoslavenskih rukopisa pohranjenih već odavno u zidu samostana sv. Katarine na brdu Sinaju. Ukupno je pronađen 41 rukopis, od toga 5 glagoljskih i 36 ćirilskih. Ćirilski kodeksi potječu iz četiri stoljeća, od XII do XV (rusko–csl. psaltir br. 6/N može se valjda datirati i krajem XI stoljeća). Očigledno je sinajski manastir nekad bio i centar slavenskoga bogoslužja i kulture (usp. str. 47 i sl.). Među ovim ćirilskim spomenicima nalaze se i dijelovi kodeksa poznatih već otprilike: rusko–csl. psaltira XI/XII v., *Dobromirova evanđelja* (XII v.) i najstarijeg srpsko–csl. psaltira (pol. XIII v.). Prema Tarnanidisevoj klasifikaciji 24 rukopisa pripadaju srpskoj redakciji, 6 bugarskoj (dodajemo: i/ili makedonskoj), 3 ruskoj, 2 rusko–moldavskoj, jedan je zbornik miješan – srpsko–csl. i bug.–csl. Ovaj korpus ćirilskih rukopisa pruža neočekivane mogućnosti istraživanja csl. jezika i književnosti. Međutim, glagoljski kodeksi predstavljaju neprocjenjiv doprinos paleoslovenistici najstarijega razdoblja. To su spomenici stare okrugle glagoljice XI–XII st., pisani kanonskim staroslavenskim jezikom. Na ove ćemo glagoljske kanonske rukopise skrenuti posebnu pažnju.

Kanon stsl. spomenika već smo dugo smatrali zatvorenom cjelinom koju su s vremena na vrijeme dopunjavali neki novodešifrirani palimpsesti, najčešće jako fragmentarni, odnosno novopronađeni epigrafski spomenici (posebno u posljednje vrijeme u Bugarskoj). Svi su novopronađeni sinajski rukopisi veoma važni. Kratki mineji (XI–XII st., rkp. br. 4/N) su najstariji (i zasad jedini poznati) kanonski tekst ovog liturgijsko–literarnog žanra. *Psaltir Dimitrija Oltarnika* (XII st., 3/N) sadrži Ps 1–151; pisan je kasnijom glagoljicom. Ima i važne zapise, npr. grčki, latinski i glagoljski abecedarij (fol. 1r) i malu zbirku liječničkih recepata (141a–c). – Nitko nije očekivao da će se jednom pronaći posljednji dio *Sinajskog psaltira* (XI st., 2/N), tj. tekst Ps 138–151; slijede pjesme (Cantica), odnosno molitve (Orationes): Moysis in Ex, Moysis in Dt, Habacuc, Isaiae, Iona, Annae, Ezechiae, Manasse, Trium puerorum, Mariae (Magnificat), Zacchariae, Symeonis; *Očenaš* (*Pater noster*), *Slava* (*Gloria*).¹ Na samom kraju (31v–32v) nalazi se početak *Čina večernji*; prekida se u molitvi sv. Ivanu Krstitelju (poslije *Bogorodice Dêvo* ...). Nekoliko puta dolazi u rukopisu spoj † œ (= aN) u riječi *evgaNjelie*, grafija koja je poznata već iz »starog« dijela PsSin, ali tamo samo u riječi *aNjelē*; dosljedna upotreba slova

¹ Usp. F. V. Mareš, *Očenaš u Sinajskom psaltiru*, Proučavanje srednjovekovnih južnoslovenskih rukopisa (Treća međunarodna hilendarska konferencija – 28–30. III 1989, Beograd) – u štampi; isti, *Himan »Slava va višnjih Bogu« (velika doksologija) u Sinajskom psaltiru i u hrvatskoglagoljskim misalima*, Croatica–Slavica–Indoeuropaea, Wiener Slavistisches Jahrbuch, Ergänzungsband VIII (1990), 131–135.

